

Η δυνατότητα απαγορεύσεως της μισθώσεως βιντεοκασετών συνδέεται με τα ουσιαστικά προνόμια του δημιουργού, δηλαδή το αποκλειστικό δικαίωμα παρουσιάσεως και το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής, τα οποία δεν θέλησε να θίξει η Συνθήκη. Η αναγνώριση της δυνατότητας αυτής επιβάλλεται προκειμένου να διασφαλιστεί στους δημιουργούς ταινιών ικανοποιητική αμοιβή στην ειδική αγορά της μισθώσεως, η οποία είναι διαφορετική από αυτή της πώλησεως, και της οποίας η ανάπτυξη, η οποία οφείλεται στην τεχνική εξέλιξη,

αποτελεί σημαντική δυνητική πηγή εισοδήματος. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένας δημιουργός θέτει σε κυκλοφορία βιντεοκασέτες εντός κράτους μέλους όπου δεν προστατεύεται ειδικώς το δικαίωμα εκμισθώσεως δεν μπορεί να έχει επίπτωση στο δικαίωμα που αναγνωρίζεται στον ίδιο δημιουργό από τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους και συνίσταται στην απαγόρευση εντός αυτού του άλλου κράτους μέλους της εκμισθώσεως των εν λόγω βιντεοκασετών.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

στην υπόθεση 158/86 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Παραγωγός της ταινίας « Never say never again » είναι μια από τις ενάγουσες της κύριας δίκης, η εταιρία Warner Brothers, η οποία παραχώρησε την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων παραγωγής βίντεο για τη Δανία στη δεύτερη ενάγουσα της κύριας δίκης, την εταιρία Metronome Video.

Τον Ιούλιο του 1984, ενώ ήταν δυνατή η αγορά βιντεοκασετών της ταινίας αυτής στο Ηνωμένο Βασίλειο, όχι όμως και η πώληση ή η εκμίσθωσή τους στη Δανία, ο εναγόμενος της κύριας δίκης Christiansen, ο οποίος εκμεταλλεύεται ένα κατάστημα βίντεο στην Κοπεγχάγη, αγόρασε μια τέτοια βιντεοκασέτα στο Λονδίνο προκειμένου να την εκμισθώνει στη Δανία.

Όπως επισημαίνεται στη Διάταξη περί παραπομπής, οι διάδικοι δεν διαφωνούν ως προς το ότι

— η εν λόγω βιντεοκασέτα έχει νομίμως κατασκευασθεί, διατεθεί στο εμπόριο και αποκτηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο·

— νομίμως εισάχθηκε στη Δανία από τον Christiansen·

— η βρετανική νομοθεσία περί των δικαιωμάτων του δημιουργού δεν αναγνωρίζει στο δημιουργό ή τον παραγωγό κανένα δικαίωμα όσον αφορά την κυκλοφορία του έργου στο Ηνωμένο Βασίλειο και, κατά συνέπεια, ο αγοραστής μιας εγγεγραμμένης σε βιντεοκασέτα ταινίας μπορεί να την εκμισθώνει στο Ηνωμένο Βασίλειο χωρίς την έγκριση του αποκλειστικού δικαιούχου·

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

— δυνάμει των άρθρων 2 και 23 των δανικών νόμων 130 της 15ης Απριλίου 1975 και 274 της 6ης Ιουνίου 1985, το αποκλειστικό δικαίωμα παροχής αδείας εκμίσθωσης ενός μουσικού ή κινηματογραφικού έργου αναλώνεται όχι με την πώληση αντιτύπου του εν λόγω έργου από το δικαιούχο του πνευματικού δημιουργήματος, αλλά με την εκ μέρους του παροχή αδείας για την εκμίσθωση του έργου του. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι εν λόγω διατάξεις επιτρέπουν την απαγόρευση της εκμίσθωσης στο κοινό μιας βιντεοκασέτας χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου του πνευματικού δημιουργήματος, οποιοσδήποτε και αν υπήρξε ο τρόπος αποκτίσεως της βιντεοκασέτας.

απαγορεύει τη (μεταπώληση ούτε την) εκμίσθωση, χάνει το δικαίωμα να εναντιωθεί στην εκμίσθωση αυτής της βιντεοκασέτας σε άλλο κράτος μέλος, στο οποίο η σχετική ταινία έχει εισαχθεί νόμιμα, όταν η νομοθεσία περί των δικαιωμάτων του δημιουργού αυτού του κράτους μέλους επιτρέπει αυτή την απαγόρευση, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ βιντεοκασετών που παράγονται στο εθνικό έδαφος και αυτών που εισάγονται, και χωρίς συγχρόνως να εμποδίζει την εισαγωγή αυτών των ίδιων βιντεοκασετών;»

Από τη Διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα τίθεται ενόψει του γεγονότος ότι με την επιδιωκόμενη από τις ενάγουσες απαγόρευση αποσκοπείται όχι η παρεμπόδιση της εισαγωγής της εν λόγω βιντεοκασέτας, αλλά η προστασία του αποκλειστικού τους δικαιώματος εκμίσθωσης, δικαιώματος το οποίο ασκείται κατά τον ίδιο τρόπο, όσον αφορά τόσο τις εισαγόμενες όσο και τις εντός του εθνικού εδάφους παραγόμενες κασέτες.

Στηριζόμενες σ' αυτή τη δανική νομοθεσία, οι δυο ενάγουσες της κύριας δίκης ζήτησαν και πέτυχαν από το Byret (Πρωτοδικείο) της Κοπεγχάγης να απαγορευθεί στον εναγόμενο η εκμίσθωση, στη Δανία, της εν λόγω βιντεοκασέτας.

Ενώπιον του Østre Landsret ζήτησαν τη διατήρηση της απαγόρευσης αυτής, το οποίο, πριν αποφανθεί αποφάσισε, με Διάταξη της 11ης Ιουνίου 1986, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

« Πρέπει οι διατάξεις του δευτέρου μέρους, τίτλος I, κεφάλαιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών, δηλαδή τα άρθρα 30 και 36 σε συνδυασμό με το άρθρο 222 της Συνθήκης, να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι ο αποκλειστικός δικαιούχος (δικαιούχος πνευματικού δημιουργήματος) βιντεοκασέτας, η οποία νομίμως διατίθεται στο εμπόριο από τον ίδιο ή με την έγκρισή του σε κράτος μέλος, όπου, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία περί των δικαιωμάτων του δημιουργού, το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί να

Η Διάταξη του Østre Landsret πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Ιουλίου 1986.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις:

— οι εταιρίες Warner Brothers Inc. και Metronome Video ApS, εκπροσωπούμενες από τον Johan Schlüter, δικηγόρο Κοπεγχάγης·

— ο Erik Viuff Christiansen, εκπροσωπούμενος από τον Niels Gangsted-Rasmussen, δικηγόρο Κοπεγχάγης·

— η δανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Laurids Mikaelson, νομικό σύμβουλο στο δανικό Υπουργείο Εξωτερικών·

— η βρετανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. J. Hay, Treasury Solicitor στο Λονδίνο·

— η γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Gilbert Guillaume, διεθνή των Νομικών Υποθέσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών·

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Johannes Føns Buhl και Giuliano Margeno, μέλη της νομικής της υπηρεσίας.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετ' ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, να θέσει μια ερώτηση σ' όλους όσους κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις, καλώντας τους να απαντήσουν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Με έγγραφο της 25ης Μαρτίου 1987, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ζήτησε να απαντήσει στο τεθέν ερώτημα γραπτώς, δεδομένου ότι δεν προτίθεται να παραστεί στην προφορική διαδικασία. Κατόπιν τούτου, με έγγραφο της 1ης Απριλίου 1987, ο γραμματέας του Δικαστηρίου κάλεσε τη βρετανική κυβέρνηση να προσκομίσει την απάντησή της στην τεθείσα ερώτηση πριν από τις 15 Μαΐου 1987. Η βρετανική κυβέρνηση ανταποκρίθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

II — Περίληψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

A — Επί του ζητήματος αν η επιδιωκόμενη απαγόρευση συμβιβάζεται με το άρθρο 30 της Συνθήκης

1. Οι *ενάγουσες της κύριας δίκης* φρονούν ότι, ενόψει των λόγων για τους οποίους ζητούν την απαγόρευση με την οποία, όπως διευκρίνισε το εθνικό δικαστήριο, ουδόλως αποσκοπείται η παρεμπόδιση της εισαγωγής της εν λόγω βιντεοκασέτας και δεν προκαλείται καμιά διάκριση λόγω καταγωγής των βιντεοκασετών, η διαφορά της κύριας δίκης δεν θέτει κανένα πρόβλημα κοινοτικού δικαίου. Κατά τη γνώμη τους, οι σχετικοί με την ανάλωση των αποκλειστικών δικαιωμάτων κανόνες του κοινοτικού δικαίου που έχουν διαμορφωθεί από το Δικαστήριο βάσει των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης αφορούν μόνο ζητήματα εισαγωγών ή εξαγωγών και, κατά συνέπεια, καταστάσεις κατά τις οποίες, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω, προβάλλεται δικαίωμα επί αλλου αγαθού για να εμποδισθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών.

2. Ο *εναγόμενος της κύριας δίκης* φρονεί ότι, καίτοι, όπως αναφέρεται στη Διάταξη περί παραπομπής, η επιδιωκόμενη από τις *ενάγουσες της κύριας δίκης* απαγόρευση εκμισθώσεως δεν αποσκοπεί στην απαγόρευση της εισαγωγής βιντεοκασετών, η εν λόγω απαγόρευση έχει, παρ' όλα αυτά, ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της ελεύθερης κυκλοφορίας τους. Πράγματι, ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της αγοράς καθώς και του αντίστοιχου κόστους πώλησεως [780 δανικές κορόνες (DKR)] και εκμισθώσεως (40 DKR) των βιντεοκασετών, τέτοια υποθέματα δεν εισάγονται απλά για να 팔ηθούν. Επομένως, η επιδιωκόμενη απαγόρευση συνιστά αναμφίβολα παράβαση του άρθρου 30 της Συνθήκης.

3. Η *γαλλική κυβέρνηση* φρονεί ότι το ζήτημα αν συμβιβάζεται η εν λόγω νομοθεσία με το άρθρο 30 της Συνθήκης πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα τη νομολογία που έχει διαμορφωθεί με την απόφαση στην υπόθεση Cassis de Dijon της 20ής Φεβρουαρίου 1979 (120/78, Sml. σ. 643) και ερείδεται επί σκέψεων που ανάγονται στο γενικό συμφέρον και την αναλογικότητα.

Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η γαλλική κυβέρνηση διατείνεται ότι τα συμπεράσματα στα οποία το Δικαστήριο κατέληξε σε ορισμένες υποθέσεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των φωνογραφικών αποτυπώσεων δεν μπορούν να ισχύσουν όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης. Εν προκειμένω, η γαλλική κυβέρνηση αναφέρεται στις αποφάσεις της 18ης Μαρτίου 1980 και της 6ης Οκτωβρίου 1982, Coditel (αντίστοιχα 62/79, Sml. 1980, σ. 881 και 262/81, Συλλογή 1982, σ. 3381) και στην απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985, Cinéthèque (συνεδικασθείσες υποθέσεις 60 και 61/84, Συλλογή σ. 2605) από τις οποίες προκύπτει ότι η εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του δημιουργού επί των ταινιών είναι ιδιαιδίως φύσεως ενόψει του τρόπου κυκλοφορίας τους: επίσης, επιβάλλεται να γίνει διάκριση μεταξύ των λογοτεχνικών και μουσικών έργων, των οποίων η διάθεση στο κοινό συγχέεται, γενικώς, με την κυκλοφορία του υλικού υποθέματος όπου είναι εγγεγραμμένο το έργο (βιβλίο, δίσκος...) και των κινηματογραφικών ταινιών που προσφέρονται στο κοινό κυρίως μέσω δημοσίων προβολών.

Η γαλλική κυβέρνηση φρονεί ότι η επικρινόμενη δανική νομοθεσία είναι σύμφωνη προς το άρθρο 30 της Συνθήκης, κατά το μέτρο που η νομοθεσία αυτή, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν τεθεί με την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση Cassis de Dijon, εφαρμόζεται αδιακρίτως επί των βιντεοκασετών που εισάγονται ή κατασκευάζονται στη Δανία, δεν απαγορεύει την εισαγωγή βιντεοκασετών, δεν συνιστά ούτε αυθαίρετη διάκριση ούτε συγκεκριμένο περιορισμό του ενδοκοινοτικού εμπορίου και είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

4. Η *Επιτροπή* έχει τη γνώμη ότι, ενόψει του γεγονότος ότι η εκμίσθωση των βιντεοκα-

σετών αντιπροσωπεύει το 90 % τουλάχιστον της συνολικής ζήτησης αυτών των υποθεμάτων σε ορισμένα κράτη μέλη, η δυνατότητα απαγορεύσεως αυτής της εκμίσθωσης είναι ικανή να επηρεάσει την εισαγωγή βιντεοκασετών που έχουν νομίμως παραχθεί και διατεθεί στο εμπόριο σ' άλλο κράτος μέλος. Πράγματι, η δυνατότητα που έχει ο δικαιούχος του πνευματικού δημιουργήματος επί μιας κινηματογραφικής ταινίας να καθορίζει τους όρους εκμίσθωσης αυτού του έργου μπορεί να αποτρέψει έναν υποψήφιο εισαγωγέα από το να αγοράσει, με σκοπό την εκμίσθωση, έργα που έχουν νομίμως κατασκευαστεί και διατεθεί στο εμπόριο εντός άλλου κράτους μέλους. Θα ήταν μάλιστα δυνατό οι διενεργούμενες για το σκοπό αυτό εισαγωγές να σταματήσουν τελείως σε περίπτωση που ο δικαιούχος του πνευματικού δημιουργήματος αρνούταν να επιτρέψει την εκμίσθωση βιντεοκασετών ή την εξαρτούσε από τέτοιους όρους, ώστε αυτή να καθίσταται οικονομικώς ασύμφορη.

B — Επί της αναλώσεως των δικαιωμάτων του δημιουργού και επί του άρθρου 36 της Συνθήκης

1. *Κατά τις ενάγουσες της κύριας δίκης*, η έννοια του κανόνα της ανάλωσης των δικαιωμάτων του δημιουργού που προέβαλε ο εναγόμενος της κύριας δίκης δεν βρίσκει έρεισμα ούτε στο δανικό δίκαιο ούτε στο σχετικό με την πνευματική ιδιοκτησία διεθνές δίκαιο, ενώ, στην πραγματικότητα, στηρίζεται επί πεπλανημένης ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου. Πράγματι, ούτε από τις διατάξεις της Συνθήκης ούτε από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η νομοθεσία περί των δικαιωμάτων του δημιουργού του κράτους εντός του οποίου ένα έργο διατίθεται στο κοινό είναι αυτή ακριβώς που πρέπει να καθορίζει τα δικαιώματα που διαθέτει στο κράτος μέλος, εντός του οποίου έχει εισαχθεί το υπόθεμα του έργου αυτού, ο αποκλειστικός δικαιούχος. Εφόσον η άσκηση αποκλειστικών δικαιωμάτων δεν συνιστά ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε καταφανή ή συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών

μελών και κατά κανένα τρόπο δεν επηρεάζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, τα δικαιώματα που έχει ο δημιουργός εντός του κράτους εισαγωγής ερείδονται πάντοτε στη νομοθεσία αυτού του κράτους.

Η δανική νομοθεσία, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τις νομοθεσίες πολλών άλλων κρατών μελών της Κοινότητας, κάνει διάκριση μεταξύ του αποκλειστικού δικαιώματος πωλήσεως αντιτύπου ενός έργου (δικαίωμα που αναλώνεται από τη στιγμή που ο δικαιούχος πωλήσει το εν λόγω έργο) και του αποκλειστικού δικαιώματος εκμίσθωσης του σχετικού έργου, για το λόγο ότι η *πώληση* και η *εκμίσθωση* αποτελούν δυο ουσιωδώς διαφορετικές μορφές εκμεταλλεύσεως ενός έργου.

Κατά τις ενάγουσες της κύριας δίκης, στην περίπτωση της πωλήσεως δεν υφίσταται παρά μια πράξη διαθέσεως, όμοια προς οποιαδήποτε άλλη πώληση. Η εκμίσθωση έχει εντελώς διαφορετικό χαρακτήρα, εφόσον επιτρέπει την απεριόριστη χρήση του έργου. Έτσι, κάθε πρόσωπο που προβαίνει χωρίς άδεια σε εκμίσθωση ενός προστατευόμενου βάσει του δικαιώματος του δημιουργού έργου οικειοποιείται το δικαίωμα της επανειλημμένης διαθέσεως του έργου, δικαίωμα το οποίο, όπως και αυτό του ελέγχου της δημόσιας παράστασης ενός έργου, δεν μπορεί να ανήκει παρά μόνο στον αποκλειστικό δικαιούχο.

Αναφερόμενες στις προαναφερθείσες αποφάσεις Coditel, της 28ης Μαρτίου 1980 και της 6ης Οκτωβρίου 1982 (αντίστοιχα 62/79 και 262/81), οι ενάγουσες θεωρούν ότι το δικαίωμα διαθέσεως ενός έργου και, κατά συνέπεια, το δικαίωμα εκμίσθωσης αντιτύπου ενός προστατευόμενου βάσει του δικαιώματος του δημιουργού έργου, εμπίπτει στο συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής του δικαίου του δημιουργού και πρέπει να προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία η οποία διέπει εν προκειμένω ένα χωριστό τομέα που δεν καλύπτεται από το κοινοτικό δίκαιο.

Επομένως, κατά τη γνώμη των εναγουσών της κύριας δίκης, το αποκλειστικό δικαίωμα εκμίσθωσης αντιτύπου ενός έργου δεν μπορεί να έρχεται σε σύγκρουση με το κοινοτικό δίκαιο και πρέπει να μπορεί να ασκείται στη χώρα εισαγωγής, ανεξάρτητα από το ζήτημα αν ένα τέτοιο αποκλειστικό δικαίωμα αναγνωρίζεται ή όχι στη χώρα εξαγωγής.

Οι ενάγουσες της κύριας δίκης προτείνουν στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα ως εξής:

« Ο έχων αποκλειστικά δικαιώματα (δικαιώματα του δημιουργού) επί βιντεοκασέτας που νομίμως διατίθεται στο εμπόριο από το δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του σε κράτος μέλος του οποίου η εθνική νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας δεν επιτρέπει την απαγόρευση της εκμίσθωσης, μπορεί να απαγορεύσει την εκμίσθωση της βιντεοκασέτας σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο αυτή έχει νομίμως εισαχθεί, εφόσον η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας αυτού του άλλου κράτους επιτρέπει την απαγόρευση, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ εισαγόμενων και των κατασκευαζόμενων στη Δανία βιντεοκασετών και χωρίς ταυτόχρονα να εμποδίζει αυτές τις ίδιες τις εισαγωγές βιντεοκασετών. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν η άσκηση του αποκλειστικού δικαιώματος εκμίσθωσης συνιστά μέσο αυθαίρετης διακρίσεως ή συγκεκριμένου περιορισμού στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών (βλέπε άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΟΚ) ».

2. Ο *εναγόμενος της κύριας δίκης*, αναφερόμενος στις σκέψεις της απόφασης της 20ής Ιανουαρίου 1981, Musik-Vertrieb Membran κατά GEMA (55 και 57/80, Συλλογή σ. 147), τονίζει ότι οι διαφορές που εξακολουθούν να υφίστανται μεταξύ των κρατών μελών λόγω του ότι δεν έχει επέλθει εναρμόνιση των εθνικών κανόνων, που αφορούν την εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του δημι-

ουργού, δεν μπορούν να αποτελούν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της κοινής αγοράς.

Εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από την πάγια νομολογία (και ιδίως απ' την απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1981, Dansk Supermarket, 58/80, Συλλογή σ. 181), δεν είναι πλέον δυνατή η απαγόρευση, εντός κράτους μέλους, της εμπορίας προϊόντος καλυπτόμενου από δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, εφόσον το προϊόν αυτό έχει νομίμως διατεθεί στο εμπόριο εντός του εδάφους άλλου κράτους μέλους από το δικαίωχο ή με τη συναίνεσή του. Παραπέμποντας στις σκέψεις 12 και 13 της απόφασης της 8ης Ιουνίου 1971 (Deutsche Grammophon, 78/70, Sml. σ. 487), ο εναγόμενος της κύριας δίκης υπογραμμίζει ότι η νομολογία αυτή ισχύει επίσης και στην περίπτωση κατά την οποία προβάλλεται συγγενικό δικαίωμα προς αυτό του δημιουργού προκειμένου να τεθούν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Αναφερόμενος στη συνέχεια στη σκέψη 25 της προαναφερθείσας απόφασης της 20ής Ιανουαρίου 1981 (Musik-Vertrieb Membran κατά GEMA), ο εναγόμενος υπογραμμίζει ότι καίτοι ο δημιουργός επιλέγει ελεύθερα τον τόπο της πρώτης κυκλοφορίας του έργου του, προβαίνει στην επιλογή αυτή σύμφωνα με το συμφέρον του, που μπορεί να συνίσταται ιδίως στην αμοιβή που προσφέρεται και στις δυνατότητες που παρέχονται από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού. Οι ενάγουσες της κύριας δίκης έχουν ασφαλώς προβεί σε μια τέτοια εκτίμηση. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, ο εναγόμενος της κύριας δίκης τονίζει ότι αν η βιντεοκασέτα είχε διατεθεί στο εμπόριο, παραδείγματος χάρι, στη Δανία ή τη Γερμανία, η αμοιβή των δημιουργών θα ήταν αισθητά χαμηλότερη από αυτή που έλαβαν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πράγματι, ο δικαιούχος στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει ήδη πλήρως αμειφθεί, δεδομένου ότι η εξαιρετικά υψηλή τιμή αγοράς μιας κασέτας περιλαμβάνει και το μέρος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που αντιπροσωπεύει η δυνατότητα εκμίσθωσής της.

Για την περίπτωση κατά την οποία οι ενάγουσες της κύριας δίκης θα αναφέρονταν στη νομολογία που έχει διαμορφωθεί με τις προαναφερθείσες αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1980 και 6ης Οκτωβρίου 1982 (Coditel), καθώς και την προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985 (Cinéthèque), ο εναγόμενος της κύριας δίκης ισχυρίζεται ότι, κατά τη γνώμη του, οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν καμιά σχέση με την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα.

Τέλος, ο εναγόμενος της κύριας δίκης προβάλλει ότι είναι αδύνατος ο διαχωρισμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε δικαίωμα πωλήσεως και δικαίωμα εκμίσθωσης, δεδομένου ότι η απαγόρευση εκμίσθωσης καταλήγει σε έμμεσο περιορισμό των πωλήσεων και, ως εκ τούτου, των εισαγωγών. Εξάλλου, στη νομολογία του Δικαστηρίου δεν γίνεται καμιά διάκριση μεταξύ των εμπορευμάτων με τα οποία εμπλέκονται αποκλειστικά δικαιώματα και αυτών που αφορούν μόνον υλικά προϊόντα. Κατά τον εναγόμενο της κύριας δίκης, οι βιντεοκασέτες πρέπει να θεωρηθούν ως εμπορεύματα αυτές καθαυτές, δηλαδή ενσώματα αγαθά που εξάγονται και μπορούν, στη συνέχεια, να αποτελούν το αντικείμενο εμπορικής εκμεταλλεύσεως.

Ο εναγόμενος της κύριας δίκης προτείνει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα η εξής απάντηση:

« 1) Τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τα δικαστήρια κράτους μέλους δεν μπορούν να απαγορεύουν, για το λόγο ότι υφίσταται σχετικό δικαίωμα του δημιουργού, την κυκλοφορία στο έδαφος αυτού του κράτους εμπορευμάτων καλυπτόμενου από τέτοιο δικαίωμα, όταν το εμπόρευμα αυτό νομίμως διατίθεται στο εμπόριο εντός άλλου κράτους μέλους από το δικαίωχο ή με τη συναίνεσή του.

2) Το γεγονός ότι ο δικαιούχος δεν μπορεί να εμποδίζει τη διάθεση στο εμπόριο του εμπορεύματος συνεπάγεται ότι δεν μπορεί ούτε να εναντιώνεται σε οποιαδήποτε εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του, παραδείγματος χάρι, υπό τη μορφή μεταπωλήσεως ή εκμισθώσεως. »

3. Η *δανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι η επίμαχη νομοθεσία έχει θεμελιωθεί επί σκέψεων γενικής πολιτιστικής πολιτικής, κατά τις οποίες ορισμένα έργα, όπως οι κινηματογραφικές ταινίες, δεν μπορούν να εκμισθώνονται χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού τους, ενόψει της οικονομικής επιπτώσεως αυτού του είδους χρήσεως του έργου επί της αμοιβής του δημιουργού. Ο νόμος 274 της 6ης Ιουνίου 1985 περί τροποποίησης ορισμένων διατάξεων των νόμων του 1975 και του 1981 επεξεργάστηκε την αρχή αυτή και επί των υποθεμάτων μουσικών έργων.

Κατά τη δανική κυβέρνηση, η άποψη του εναγομένου της κύριας δίκης ερείδεται επί υπερβολικά διασταλτικής ερμηνείας του κοινοτικού κανόνα περί αναλώσεως των αποκλειστικών δικαιωμάτων. Η ερμηνεία αυτή δεν ευσταθεί λόγω του ότι η δανική νομοθεσία δεν αποσκοπεί στην απαγόρευση της εισαγωγής στην εν λόγω χώρα κασετών που νομίμως πωλούνται σε άλλα κράτη μέλη.

Η δανική κυβέρνηση θεωρεί αποφασιστικής σημασίας το γεγονός ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι, ελλείψει εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα αυτό, η απαγόρευση εκμισθώσεως βιντεοκασετών, όπως αυτή ορίζεται στο σχετικό δανικό νόμο, εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που έχουν διατηρήσει τα κράτη μέλη.

Η δανική κυβέρνηση προτείνει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα η εξής απάντηση:

« Το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει τον αποκλειστικό δικαιούχο (δικαιούχο του πνευματικού δημιουργήματος) βιντεοκασέτας, που νομίμως διατίθεται στο εμπόριο από το δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του εντός κράτους μέλους του οποίου η εθνική νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας δεν επιτρέπει στο εν λόγω πρόσωπο να εναντιώνεται στην εκμίσθωση, να απαγορεύει την εκμίσθωση της βιντεοκασέτας εντός άλλου κράτους μέλους στο οποίο η εν λόγω βιντεοκασέτα έχει νομίμως εισαχθεί, εφόσον η σχετική με την πνευματική ιδιοκτησία νομοθεσία αυτού του κράτους επιτρέπει τέτοια απαγόρευση, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ εγχώριων και εισαγόμενων βιντεοκασετών και χωρίς, ταυτόχρονα, να εμποδίζεται η εισαγωγή αυτών των ιδίων των βιντεοκασετών. »

4. Η *κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου* φρονεί ότι η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα εξαρτάται από το ζήτημα αν, αφενός, ο κανόνας περί αναλώσεως των δικαιωμάτων μπορεί να εφαρμοστεί στην προκειμένη περίπτωση και αν, αφετέρου, η προαναφερθείσα απόφαση της 18ης Μαρτίου 1980, Coditel (62/79, προαναφερθείσα) μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείον αναφοράς.

Κατά τη βρετανική κυβέρνηση, η οποία παραπέμπει, ιδίως, στη σκέψη 11 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 22ας Ιανουαρίου 1981, Dansk Supermarket, ο κανόνας της ανάλωσης των δικαιωμάτων πρέπει να περιορίζεται στην περίπτωση της διαθέσεως στο εμπόριο, ή πιο συγκεκριμένα, της πωλήσεως του έργου. Η εν λόγω κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η επέκταση του κανόνα και στην περίπτωση της εκμισθώσεως ενός έργου θα επέτρεπε σε τρίτους να εξοδτερόνουν το δικαίωμα που παρέχεται εν προκειμένω στους δημιουργούς από ορισμένες νομοθεσίες, όπως αυτή της Δανίας, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να εισάγουν ελεύθερα, και χωρίς να καταβάλλουν τα σχετικά δικαιώματα στο δημιουργό, μαγνητοσκοπήσεις προερχόμενες από κράτη μέλη όπου ουδεμία έγκριση απαιτείται για την εκμίσθωση. Κατά τη βρετανική κυβέρνηση, μια τέτοια ερμηνεία της νομολογίας του Δικαστηρίου είναι αντί-

θετη, τόσο προς το άρθρο 222 της Συνθήκης όσο και προς την προστασία του δικαιώματος εκμίσθωσης που το άρθρο 36 αποσκοπεί να διασφαλίσει στο δημιουργό.

Κατά τη βρετανική κυβέρνηση, μια τέτοια ερμηνεία είναι, επιπλέον, ασυμβίβαστη με τις προαναφερθείσες αποφάσεις Coditel, με τις οποίες το Δικαστήριο δέχτηκε ότι η εκμετάλλευση κινηματογραφικού έργου εξαρτάται από επανειλημμένες προβολές τις οποίες ο δικαιούχος του πνευματικού δημιουργήματος πρέπει να μπορεί να ελέγχει. Η αρχή αυτή, για τη διατύπωση της οποίας αφορμή έδωσε το ότι περιελήφθη μία κινηματογραφική ταινία σε ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα μεταδιδόμενο μέσω ενσύρματου δικτύου, πρέπει να εφαρμόζεται και επί των μαγνητοσκοπήσεων σε βίντεο κατά το μέτρο που η αξία μιας μαγνητοσκοπήσεως σε βίντεο εξαρτάται από το δικαίωμα της εκμίσθωσής της όπως η αξία μιας κινηματογραφικής ταινίας εξαρτάται από το δικαίωμα προβολής της.

Συνεπώς, κατά τη γνώμη της βρετανικής κυβέρνησεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως ακριβώς η πώληση της κόπιας μιας κινηματογραφικής ταινίας δεν συνιστά ανάλωση του δικαιώματος που έχει ο δικαιούχος να ελέγχει την κυκλοφορία της, η πώληση αντιτύπου ενός έργου υπό τη μορφή μαγνητοσκοπήσεως σε βίντεο δεν μπορεί να συνιστά ανάλωση του σχετικού δικαιώματος απαγορεύσεως της εκμίσθωσής του, για το λόγο ότι η αγορά της κόπιας μιας κινηματογραφικής ταινίας δεν μπορεί να ισοδυναμεί με άδεια δημόσιας προβολής της σχετικής ταινίας.

Βάσει των παρατηρήσεων αυτών, η βρετανική κυβέρνηση προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα.

5. Η *γαλλική κυβέρνηση*, αφού υπογράμμισε ότι οι ρυθμίσεις σχετικά με τον καθορισμό των δικαιωμάτων του δημιουργού και των δικαιούχων εμπίπτουν, δυνάμει του άρθρου 222 της Συνθήκης, στη σφαίρα της αρμοδιότητας των κρατών μελών, ισχυρίζεται ότι ο επιδιωκόμενος

από τη δανική νομοθεσία σκοπός είναι θεμιτός, οι δε προβλεπόμενες σχετικές λεπτομέρειες συνάδουν με τον εν λόγω σκοπό. Πράγματι, αντίθετα από τους παραγωγούς φωνογραφικών αποτυπώσεων, στους οποίους δεν έχουν παραχωρηθεί δικαιώματα εκτέλεσεως των μουσικών έργων που είναι ενσωματωμένα σ' αυτές, στους παραγωγούς και εκδότες εγγραφών σε βίντεο έχουν παραχωρηθεί δικαιώματα αναπαραγωγής και προβολής των μαγνητοσκοπημένων έργων. Κατά συνέπεια, η εκμίσθωση βιντεοκασετών εντός κράτους μέλους, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως των προσώπων που τις έχουν θέσει σε κυκλοφορία, δικαιώματα που προστατεύονται, εν προκειμένω, στη Δανία, θα καθιστούσε μάταιη οποιαδήποτε ορθολογική πολιτική εκμεταλλεύσεως των ταινιών και θα ήταν επιζήμια για την ανάπτυξη της κινηματογραφικής παραγωγής εντός των κρατών μελών.

Συνεπώς, κατά την άποψη της γαλλικής κυβερνήσεως, ο κανόνας περί ανάλωσης των δικαιωμάτων δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα: πράγματι, το γεγονός ότι σ' ένα κράτος μέλος δεν παρέχεται στο δημιουργό η δυνατότητα ελέγχου της εκμίσθωσης των έργων του, δεν μπορεί να επηρεάσει, σύμφωνα με το άρθρο 222 της Συνθήκης, την ύπαρξη της προστασίας αυτής η οποία διασφαλίζεται από τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

Η γαλλική κυβέρνηση προτείνει να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο η απάντηση ότι τα άρθρα 30, 36 και 222 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθούν « υπό την έννοια ότι επιτρέπουν στο δικαιούχο του πνευματικού δημιουργήματος επί βιντεοκασέτας ή στους δικαιοδόχους του να μην επιτρέπουν την εκμίσθωση της βιντεοκασέτας αυτής εντός του κράτους μέλους όπου έχει κανονικώς εισαχθεί, εφόσον η σχετική με τα δικαιώματα του δημιουργού νομοθεσία αυτού του κράτους επιτρέπει μία τέτοια απαγόρευση, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ παραγόμενων εντός του εθνικού εδάφους και εισαγόμενων βιντεοκασετών και χωρίς να παρεμβάλλει εμπόδια στις εισαγωγές αυτών των ίδιων των βιντεοκασετών ».

6. *Κατά την Επιτροπή*, τα προβλήματα που θέτει η εκμίσθωση έργου προστατευόμενου βάσει δικαιώματος του δημιουργού εμφανίστηκαν με την πρόσφατη ανάπτυξη της τεχνικής της μαγνητικής εγγραφής και αναπαραγωγής λογοτεχνικών, μουσικών και κινηματογραφικών έργων, καθώς και της προόδου στην πληροφορική.

Η Επιτροπή, πριν διατυπώσει τις παρατηρήσεις της, από πλευράς κοινοτικού δικαίου, συνέταξε πίνακα των σχετικών λύσεων που έχουν δοθεί σε ορισμένα κράτη μέλη καθώς και σε τρίτες χώρες. Οι λύσεις αυτές ποικίλλουν ανάλογα με το είδος του έργου: βιβλία, μουσικά έργα (φωνογραφικές αποτυπώσεις), εγγραφές σε βίντεο ή λογισμικά.

Όσον αφορά τα βιβλία, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως τις Κάτω Χώρες, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία, η αξίωση των δημιουργών για τη χορήγηση αμοιβής λόγω του δανεισμού των βιβλίων τους από τις βιβλιοθήκες κατέληξε σε νέες νομοθετικές ρυθμίσεις με τις οποίες διασφαλίζεται στους δημιουργούς η καταβολή σχετικών δικαιωμάτων από πόρους του δημοσίου.

Οι παραγωγοί μουσικών έργων ευλόγως ανησυχούν από την ανάπτυξη της αγοράς εκμίσθωσης κασετών και δίσκων που, σε αντίθεση με τις εγγραφές σε βίντεο, δεν αποτελούν φυσιολογική αγορά εκμίσθωσης. Κατά την Επιτροπή, ο δίσκος ή η κασέτα αποτελούν αντικείμενα που οι χρήστες επιθυμούν να έχουν στη διάθεσή τους κατά τρόπο μόνιμο προκειμένου να τα ακούν κατά βούληση· συνεπώς, ότι η αγορά εκμίσθωσης τέτοιων υποθεμάτων ήχου φαίνεται να ενισχύεται ακόμη περισσότερο από τη δυνατότητα την οποία προσφέρει για την παραγωγή αντιτύπων των έργων παρά από τη δυνατότητα της ακρόασής τους.

Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, η αγορά εκμίσθωσης βιντεοκασετών παρουσιάζει, εν προκειμένω, μικρότερους κινδύνους, κατά το μέτρο που το ενδιαφέρον για τις βιντεοκασέτες επικεντρώνεται περισσότερο στη δυνατότητα παρακολούθησής της σχετικής ταινίας μια ή δυο φορές παρά στη δυνατότητα της κατά βούληση χρησιμοποίησής της.

Αλλά, εκτός από το συγκεκριμένο πρόβλημα της «πειρατείας», η εκμίσθωση κασετών θέτει και το πρόβλημα της αμοιβής των δημιουργών και παραγωγών μουσικών και κινηματογραφικών έργων και, σε τελευταία ανάλυση, της αποδοτικότητας των επιχειρήσεών τους. Εν προκειμένω, η ανησυχία των εν λόγω προσώπων αυξάνει λόγω της εξέλιξης που παρατηρείται στην αγορά εκμίσθωσης λογισμικών, πράγμα που επιτρέπει την αναπαραγωγή δισκετών υπό ιδανικές από άποψη ταχύτητας και πιστότητας συνθήκες.

Το γεγονός αυτό απετέλεσε την αιτία της καταθέσεως, το 1986, προτάσεως νόμου στη Βουλή των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών προκειμένου η εκμίσθωση λογισμικών και εγγραφών σε βίντεο για εμπορικούς σκοπούς να υπόκειται σε προηγούμενη άδεια του δικαιούχου του πνευματικού δημιουργήματος. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής μελετούν τώρα το κείμενο αυτής της προτάσεως νόμου προκειμένου να προσδιορίσουν τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν από την Κοινότητα στον τομέα αυτό.

Εντούτοις, προκειμένου, ειδικότερα, περί φωτογραφικών αποτυπώσεων, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι τόσο στην αμερικανική όσο και την ιαπωνική νομοθεσία, που και οι δυο τέθηκαν σε ισχύ το 1984, έχουν ενισχυθεί τα δικαιώματα των δημιουργών, όσον αφορά την εκμετάλλευση των έργων τους μέσω εκμίσθωσης.

Ωστόσο, επί διεθνούς επιπέδου, δεν έχει συναφθεί, επί του παρόντος, καμία σύμβαση για το σκοπό αυτό. Η Επιτροπή υπογραμμίζει, εντούτοις, ότι μετά το πέρας της συνεδρίασης που οργάνωσαν από κοινού η UNESCO και η ΟΜΠΙ (Παγκόσμια Οργάνωση για την Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας), μεταξύ 26ης και 30ής Νοεμβρίου 1984, οι εμπειρογνώμονες διατύπωσαν σύσταση με την οποία αποσκοπείται να παρασχεθεί στους δημιουργούς και τους παραγωγούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν την εκμίσθωση φωνογραφικών αποτυπώσεων και εγγραφών σε βίντεο.

Όσον αφορά τις νομοθεσίες των κρατών μελών, η Επιτροπή διακρίνει πρόσφατα μία εξέλιξη τείνουσα στη διατήρηση του αποκλειστικού δικαιώματος εκμίσθωσης μετά τη θέση σε κυκλοφορία ενός έργου από το δημιουργό του.

Η Επιτροπή, αφού υπέμνησε τις σχετικές διατάξεις της δανικής νομοθεσίας που πρέπει να εφαρμοστούν στη διαφορά της κύριας δίκης, διευκρινίζει ότι, επί του παρόντος, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, καίτοι ο δημιουργός δεν μπορεί να αντιταχθεί στην εκμίσθωση των έργων του, το άρθρο 27 του νόμου περί των δικαιωμάτων του δημιουργού του παρέχει το δικαίωμα εύλογης αμοιβής. Όσον αφορά το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ελλάδα, και το Λουξεμβούργο, φαίνεται ότι οι δημιουργοί μπορούν να καθορίζουν τους όρους διαθέσεως στην αγορά αντιτύπων των έργων τους και να απαγορεύουν την εκμίσθωσή τους, αλλά δεν υφίσταται καμία σχετική νομολογία. Στο γαλλικό όμως νόμο της 3ης Ιουλίου 1985 περί των δικαιωμάτων του δημιουργού διευκρινίζεται, στα άρθρα του 21 και 26, ότι η εκμίσθωση των έργων γίνεται μόνο κατόπιν αδείας του δημιουργού της φωνογραφικής αποτύπωσης ή της εγγραφής σε βίντεο.

Παρόμοιες διατάξεις θεσπίστηκαν στην Πορτογαλία το 1985. Όσον αφορά την Ισπανία, φαίνεται ότι βάσει του άρθρου 428 του ισπανικού αστικού κώδικα, οι δημιουργοί μπορούν

να ελέγχουν οποιαδήποτε εκμετάλλευση των έργων τους.

Εξάλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο θεώρησε ότι δεν υφίστανται, επί του παρόντος, επαρκείς λόγοι για τη θέσπιση ειδικών κανόνων, όσον αφορά την εκμίσθωση κασετών.

Ενόψει του υποβληθέντος από το εθνικό δικαστήριο ερωτήματος, η Επιτροπή θεωρεί ότι, με βάση τη σκέψη 21 της προαναφερθείσας απόφασης στην υπόθεση *Cinéthèque* της 11ης Ιουλίου 1985, φαίνεται λογικό να υποστηριχθεί ότι η δανική νομοθεσία, κατά το μέτρο που εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο επί των κατασκευαζόμενων όσο και των εισαγόμενων στη Δανία βιντεοκασετών, δεν αποσκοπεί στον επηρεασμό των ενδοκοινοτικών εμπορικών ρευμάτων. Με την εν λόγω νομοθεσία απλώς επιδιώκεται η προστασία του δημιουργού έναντι της εμπορικής εκμεταλλεύσεως μιας κινηματογραφικής ταινίας από τρίτους, εκμεταλλεύσεως από την οποία αυτός δεν αρύεται κανένα όφελος.

Ωστόσο, σύμφωνα με τη σκέψη 22 της ίδιας αποφάσεως, πρέπει, κατά την Επιτροπή, να εξεταστεί το ζήτημα αν, αφενός, ενόψει της ενδεχόμενης επιπτώσεως που μπορεί να έχει επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας συνεπεία των διαφορών μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών, η επίμαχη νομοθεσία δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και, αφετέρου, αν ο σκοπός αυτός δικαιολογείται από πλευράς κοινοτικού δικαίου.

Η Επιτροπή παραπέμπει σχετικώς στη σκέψη 14 της προαναφερθείσας αποφάσεως *Coditel*, της 6ης Οκτωβρίου 1982, τονίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι η εκμίσθωση βιντεοκασετών αποτελεί νέο τρόπο εμπορικής εκμεταλλεύσεως των ταινιών, που κατέστη δυνατός χάρις στην τεχνική πρόοδο. Συνεπώς, ο επιδιωκόμενος με την επίμαχη νομοθεσία σκοπός πρέπει να θεωρηθεί θεμιτός, όπως ακριβώς συμβαίνει και με την προστασία του δικαιούχου έναντι μη επι-

τραλείσας δημόσιας παράστασης. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, αυτός ο νέος τρόπος προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού είναι απολύτως δικαιολογημένος, έστω και αν δεν υφίσταται ακόμη σε όλα τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή προτείνει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα η εξής απάντηση:

« Τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ πρέπει να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι δεν αντιτάσσονται στο να επιτρέπεται από εθνική νομοθεσία στο δικαιούχο του πνευματικού δημιουργήματος επί εγγραφής σε βίντεο να απαγορεύει την εκμίσθωση αντιτύπου της εγγραφής αυτής το οποίο έχει εισαχθεί από άλλο κράτος μέλος όπου είχε νομίμως κυκλοφορήσει στην αγορά από τον εν λόγω δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του, εφόσον η νομοθεσία αυτή δεν κάνει διάκριση μεταξύ εισαγόμενων και εγχώριας παραγωγής εγγραφών σε βίντεο. Είναι αδιάφορο, εν προκειμένω, αν η νομοθεσία του κράτους μέλους εξαγωγής παρέχει ή όχι στον κάτοχο του δικαιώματος του δημιουργού την ίδια δυνατότητα απαγόρευσης της εκμίσθωσης εγγραφής σε βίντεο. »

III — Απαντήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σε ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Πρώτη ερώτηση

Συμπεριλαμβάνεται ήδη στην τιμή πωλήσεως των βιντεοκασετών στο Ηνωμένο Βασίλειο σημαντικό μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού;

Απάντηση

Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε καταφατικά στην ερώτηση αυτή, διευκρι-

νίζοντας ότι, όσον αφορά τις βιντεοκασέτες μουσικών έργων, τα κινούμενα σχέδια και τα « feature programmes » (δηλαδή τις εγγραφές τηλεοπτικών εκπομπών), που πωλούνται στο κοινό, το ποσοστό που αντιστοιχεί, κατά μέσον όρο, στο μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού φθάνει το 10 μέχρι 15 % της τιμής χονδρικής πωλήσεως, δηλαδή της τιμής στην οποία μια κασέτα πωλείται στο λιανοπωλητή· το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 25 % της τιμής χονδρικής πωλήσεως για τις ταινίες μεγάλου μήκους που εκμισθώνονται στο κοινό, ενώ είναι 7 % για τις βιντεοκασέτες μουσικών έργων ή ακόμα χαμηλότερο όταν η μουσική αποτελεί δευτερεύουσας σημασίας στοιχείο.

Η βρετανική κυβέρνηση διευκρινίζει ότι αυτό το μέρος αντιπροσωπεύει τα δικαιώματα του δημιουργού για την αναπαραγωγή των λογοτεχνικών, δραματικών και μουσικών έργων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της σχετικής βιντεοκασέτας και όχι τα λοιπά του δικαιώματα, όπως αυτά που αφορούν την ενώπιον του κοινού εκτέλεση ή τη ραδιοφωνική μετάδοση. Διασαφηνίζει επίσης ότι αυτό το μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού δεν συνεπάγεται καμιά άδεια εκμεταλλεύσεως ή παραχώρηση των σχετικών δικαιωμάτων στον αγοραστή της κασέτας· τα εν λόγω δικαιώματα αποτελούν το αντικείμενο άδειας εκμεταλλεύσεως ή παραχώρησης στον παραγωγό της κασέτας, το ότι περιλαμβάνεται δε ένα μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού στην τιμή μεταπωλήσεως αποτελεί αποκλειστικά μέσο προεισπράξεως του ποσού που είναι αναγκαίο για την καταβολή των δικαιωμάτων για την αναπαραγωγή των έργων που έχουν εγγραφεί σε κασέτα.

Δεύτερη ερώτηση

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στην πρώτη ερώτηση, ποιες είναι οι συνέπειες εν προκειμένω σε σχέση με το πρόβλημα της εκμισθώσεως εντός άλλου κράτους μέλους;

Απάντηση

Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί ότι από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα δεν προκύπτει καμιά συνέπεια όσον αφορά το πρόβλημα της εκμίσθωσης εντός άλλου κράτους μέλους. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, το μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού περιλαμβάνεται στην τιμή πώλησεως της βιντεοκασέτας στο Ηνωμένο Βασίλειο αφορά αποκλειστικά την αναπαραγωγή και όχι την ενόπιον του κοινού εκτέλεση, τη ραδιοφωνική μετάδοση ή τα άλλα δικαιώματα σχετικά, παραδείγματος χάρι, με την εκμίσθωση βιντεοκασετών, που ασκούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο ή εντός της Κοινότητας. Πωλώντας

μια κασέτα, ή επιτρέποντας την πώλησή της και εισπράττοντας το μέρος των δικαιωμάτων του δημιουργού που περιλαμβάνεται στην τιμή πώλησεως, ο δικαιούχος του πνευματικού δημιουργήματος για κάθε έργο που έχει αναπαραχθεί σε κασέτα αναλώνει τα δικαιώματά του, όσον αφορά την αναπαραγωγή αυτή στην εν λόγω κασέτα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί πλέον να τα προβάλει, προκειμένου να εναντιωθεί στη μεταπώληση της κασέτας εντός άλλου κράτους μέλους. Τα λοιπά δικαιώματα, όπως αυτά που αφορούν την εκμίσθωση, παραμένουν άθικτα.

Y. Galmot
εισηγητής δικαστής